

Nr 45.

Ankom till Riksdagens kansli den 6 maj 1910 kl. 4 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion om tillägg till 12 § lagen
angående äganderätt till skrift den 10 augusti 1877.*

I en inom Andra kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, nr 40, har herr *P. Zimdahl* hemställt,

att Riksdagen må besluta följande tillägg till § 12 i lagen angående äganderätt till skrift den 10 augusti 1877:

»Likaså må, om förbehåll mot eftertryck blifvit på liknande sätt gjordt, ur skrift, hvars enda eller hufvudsakliga ändamål är att tillhandagå allmänheten med upplysningar af visst slag, utdrag innefattande dylika upplysningar ej införas i annan liknande skrift.»

Till stöd härför har motionären anført följande:

»Lagen om äganderätt till skrift den 10 augusti 1877 afser enligt dåvarande justitieministerns anförande till statsrådsprotokollet att närmare bestämma det skydd, som bör tillkomma den som utfört visst slag af andligt arbete. Han förklarade vidare, att eftertryck såsom brott vore ett sådant återgifvande af annan skrift, att författarens uteslutande nyttjanderätt därigenom lider eller kan lida, samt att lån eller utdrag ur skrift endast i sådant fall borde tillåtas, att lånets omfång eller syftemål ej gör intrång i omsättning af det arbete, hvarur lånet eller utdraget skett.

Bih. till Riksd. Prot. 1910. 7 Saml. 1 Afd. 42 Häft. (Nr 45.)

Från ett dylikt långt gående skydd ansåg han undantag dock böra göras beträffande vanliga tidningsnotiser och därmed likartade tryckalster, »enär dylika ej kunna anses såsom alster af någon sådan andlig verksamhet, att de böra hänföras till skyddade skrifter.» Därför undantogs i stort sedt den periodiska pressen från det skydd, som andra tryckalster åtnjuta. I allmänhet torde ej heller något vara att häremot invända. Visserligen torde det kunna dragas i tvifvelsmål, huruvida ej det andliga arbetet och ännu mera den kostnad, som kräfvdes för insamlandet af notiser och nyheter, kan vara värd skydd, men då dylika meddelandens egentliga värde torde ligga i den snabbhet, hvarmed allmänheten får del af dem, och då vidare spridning af tidningar ej ensamt och förmodligen t. o. m. endast i mindre grad är beroende af nyheter af ifrågavarande slag utan fastmera af en mängd andra omständigheter, så är den skada, ägaren till en sådan skrift lider genom dylika eftertryck i allmänhet, ej synnerligen stor.

Skulle förhållandet emellertid på grund af vissa periodiska skrifters säregna beskaffenhet vara annorlunda, om skada och kanske stor skada tillskyndas ägaren genom eftertryck, så föreligger tydligen all anledning att taga under ompröfning, huruvida skyddet ej bör utsträckas äfven till dylika skrifter. Om t. ex. en periodisk skrifts enda eller hufvudsakliga uppgift är att lämna upplysningar af visst slag, samt dessa upplysningars värde ej, eller åtminstone ej i öfvervägande grad, ligger i den snabbhet, hvarmed de publiceras, så innebär tydligen ett eftertryck af dylik skrift, i all synnerhet om det regelbundet sker af annan periodisk skrift med liknande syfte, ett mycket stort intrång i den aftryckta skriftens omsättning. Såsom exempel på skrifter af dylik art kan omnämnas *Justitia*, *Stockholms Handelstidning* m. fl.

Insamlandet och ordnandet af upplysningarna kräfva gifvetvis både arbete och kostnad. Den eftertryckande skriften finner detta arbete undangjordt, och dess kostnader blifva tydligen minskade, i följd hvaraf densamma genom billigare pris ännu mera kan försvåra och förminska den aftryckta skriftens spridning.

Ett dylikt förfarande strider tydligen mot syftet och andemeningen i 1877 års lag. På grund af den lydelse § 12 erhållit, torde något lagligt skydd dock ej finnas mot detsamma. Då nu, enligt hvad jag har mig bekant, eftertryck af nu oförmäldt slag är långt ifrån ovanligt,

förefinnes skäl för de lagstiftande myndigheterna att ingripa på så sätt, att ett tillägg göres till § 12.

Visserligen torde i många fall upplysningar af det slag, som här är i fråga, stå hvem som helst till buds, hvadan det kan vara synnerligen svårt att leda i bevisning, att den eftertryckande skriftens ägare ej erhållit primäruppgifter utan tagit dem genom eftertryck, men denna omständighet, som visserligen kan förorsaka svårigheter vid och inskränkingar i lagens tillämpning, bör dock ej hindra, att skydd beredes i de fall, där bevisning kan åvägbringas. Tillvaron af ett skydd i nu ifrågasvarande afseende torde ock afskräcka mången från eftertryck äfven i de fall, där svårigheter i bevisningshänseende kunna förefinnas.»

Gällande lag angående äganderätt till skrift har till ändamål att skydda mot eftertryck sådana alster af själfständig andlig verksamhet, som i lagstiftningen innefattats under begreppet »skrift». För denna lagstiftnings ändamål lär det däremot i regel vara främmande att lägga hinder i vägen för vidare spridande genom tryck af meddelade fakta, hvilka ej framstå såsom resultat af sådan verksamhet.

*Utskottets
yttrande.*

Utan att närmare ingå på frågan, i hvad mån sådana slags skrifter, periodiska eller icke, som de af motionären afsedda, redan enligt gällande lagstiftning må anses skyddade mot eftertryck, vill utskottet emot motionärens förslag framhålla, att det icke synes lämpligt, att för ett särskildt fall uppgifva lagens allmänna förutsättning för eftertryck, genom att, på sätt motionären föreslår, såsom sådant rubricera hvarje ur viss skrift i annan skrift gjordt sådant utdrag, som motionären afser. En dylik afvikelse från eljest gällande regler synes ur principiell synpunkt desto mer oegentlig som motionärens förslag endast gäller den periodiska pressen, för hvilken särskilda i den af honom åsyftade paragrafen af nämnda lag angifna lättnader ansetts böra stadgas i förhållande till eljest gällande regler om eftertryck.

Begreppet »skrift, hvars enda eller hufvudsakliga ändamål är att itllhandagå allmänheten med upplysningar af visst slag», är för öfrigt

uppenbarligen alltför obestämdt för att kunna tilläggas den verkan, som motionären därmed afser.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att ifrågavarande motion ej måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 6 maj 1910.

På lagutskottets vägnar:

ERNST TRYGGER.
